

Lovforslag nr. L 23. Fremsat den 7. oktober 1992 af sundhedsministeren (Ester Larsen)

Forslag

til

Lov om psykologer m.v.

Kapitel 1

Autorisation m.v.

§ 1. Ret til at betegne sig som autoriseret psykolog har kun den, der har fået autorisation som psykolog efter §§ 2 og 19, stk. 2.

§ 2. Ret til at få autorisation som psykolog har enhver, der her i landet

- 1) har bestået kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen, og som
- 2) har gennemgået en af Psykolognævnet, jf. § 17, nærmere bestemt supplerende praktisk uddannelse af 2 års varighed.

Stk. 2. Autorisationen meddeles af Psykolognævnet, der fører en fortegnelse over meddelte autorisationer.

Stk. 3. Autorisation kan ikke meddeles den, der må antages at være farlig for sine medmennesker under udøvelse af virksomhed som psykolog enten på grund af udvist grov uduelighed eller på grund af legemlige eller sjælelige mangler. Autorisationen kan endvidere nægtes under de i borgerlig straffelov § 78, stk. 2, nævnte omstændigheder.

Stk. 4. For meddelelse af autorisation som psykolog betales et af sundhedsministeren fastsat gebyr.

§ 3. En autoriseret psykolog kan fratages sin autorisation, såfremt psykologen må antages at være til fare for andre mennesker på grund af

- 1) en legemlig mangel, der gør den pågældende uegnet til udøvelse af hvervet, eller
- 2) sygdom eller misbrug af rusmidler eller lignende, der bevirker, at psykologen varigt

eller med mellemrum befinder sig i en mangelfuld sjælstilstand, eller

- 3) udvist grov forsømmelighed ved udøvelsen af hvervet.

§ 4. Inden Psykolognævnet træffer afgørelse om, at en autorisation skal fratages, skal nævnet indhente en skriftlig erklæring fra Retslægerådet og opfordre udøveren af hvervet til at udtale sig skriftligt eller afgive en mundtlig redegørelse i et møde, hvori også Retslægerådet deltager. Den pågældende skal endvidere opfordres til inden 14 dage at erklære, om sagen ønskes afgjort ved dom, eller om sagen kan afgøres af Psykolognævnet. Afgives en sådan erklæring ikke, skal Psykolognævnet indbringe sagen for domstolene.

§ 5. Psykolognævnet kan i påtrængende tilfælde, hvor den fortsatte virksomhed frembyder overhængende fare, midlertidigt fratage udøveren af hvervet autorisationen.

§ 6. Retssag om fratagelse af autorisation anlægges af Psykolognævnet i den borgerlige retsplejes former. Det kan i en dom om fratagelse af autorisation fastsættes, at anke ikke har opsættende virkning. Den pågældende kan dog ikke afskediges fra en stilling på grund af fratagelse af autorisation, før der foreligger en endelig domstolsafgørelse.

§ 7. Psykolognævnet kan anmode udøveren af hvervet om at lade sig underkaste en lægelig undersøgelse til brug for nævnets stillingtagen til, om autorisation skal søges frataget den pågældende. Hvis den pågældende afviser at ef-

terkomme en sådan anmodning, forelægger Psykolognævnet spørgsmålet for den ret, hvor en eventuel retssag skal anlægges. Retten afgør spørgsmålet ved kendelse. En sådan afgørelse kan også træffes, efter at der er anlagt retssag om fratagelse af autorisation.

Stk. 2. Hvis udøveren af hvervet undlader at efterkomme en kendelse om at underkaste sig en lægelig undersøgelse, fratager Psykolognævnet den pågældende autorisationen, og hvis der er anlagt retssag herom, bortfalder retssagen.

Stk. 3. Udgifterne ved en lægeundersøgelse efter stk. 1 afholdes af statskassen.

§ 8. Psykolognævnet offentliggør afgørelser om midlertidig eller endelig fratagelse af autorisation efter §§ 3-7.

Stk. 2. Såfremt retten til at udøve hverv som autoriseret psykolog frakendes ved dom i en straffesag, skal anklagemyndigheden give Psykolognævnet meddelelse herom. Psykolognævnet offentliggør afgørelser om frakendelse.

§ 9. Psykolognævnet kan efter ansøgning give en psykolog, der efter §§ 3-7 har fået frataget sin autorisation, tilladelse til at generhverve autorisationen, når de omstændigheder, der begrundede fratagelsen, ikke længere er til stede.

Stk. 2. Et afslag fra Psykolognævnet om generhvervelse af autorisation efter stk. 1 kan tidligst indbringes for domstolene et år efter, at der er truffet afgørelse om endelig fratagelse af autorisation eller det ved dom er nægtet den pågældende at generhverve autorisationen.

§ 10. En psykolog kan over for Psykolognævnet fraskrive sig sin autorisation for tid eller indtil videre. Autorisationen generhverves, når den fastsatte tidsfrist for fraskrivelsen er udløbet, og kan i øvrigt, også inden for en fastsat tidsfrist, generhverves efter ansøgning til Psykolognævnet, såfremt de omstændigheder, der begrundede fraskrivelsen, ikke længere findes at være til stede.

§ 11. Psykolognævnet giver offentlig meddelelse om autorisationer samt om fratagelse og fraskrivelse efter §§ 9, 10 og 20.

Kapitel 2

Retligheder og pligter

§ 12. En autoriseret psykolog er under udøvelsen af sin virksomhed forpligtet til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed.

§ 13. En autoriseret psykologs virksomhedsområde inden for sundhedsvæsenet omfatter psykologisk undersøgelse og behandling af psykisk lidende samt rådgivning af mennesker, der uden at være syge befinder sig i en krisituation eller på anden måde har personlige vanskeligheder.

Stk. 2. Stk. 1 medfører ingen begrænsninger i andre sundhedspersoners virksomhedsområde.

§ 14. Autoriserede psykologer skal føre ordnede optegnelser over deres virksomhed inden for sundhedsvæsenet efter nærmere retningslinier fastsat af sundhedsministeren efter indstilling fra Psykolognævnet.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte optegnelser skal opbevares i mindst 10 år.

Stk. 3. Den, om hvis personlige forhold der er udarbejdet optegnelser efter stk. 1, har ret til aktindsigt i optegnelserne.

Stk. 4. Retten til aktindsigt kan dog begrænses i det omfang, hvor partens interesse i aktindsigt findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private interesser.

Stk. 5. Afslag på anmodning om aktindsigt kan påklages til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

§ 15. En autoriseret psykolog må kun reklamere for sin virksomhedsudøvelse ved meddelelse af oplysninger, der ikke er vildledende eller på anden måde egnede til at fremkalde urigtige forestillinger i offentligheden om den pågældendes kvalifikationer eller behandlingsmåder.

§ 16. Autoriserede psykologer skal udvise omhu og uhildethed ved udfærdigelse af erklæringer, som de afgiver i deres egenskab af autoriserede psykologer.

F. t. l. om psykologer m.v.

Kapitel 3

Autorisations- og tilsynsmyndighed m.v.

§ 17. Som autorisations- og tilsynsmyndighed nedsætter sundhedsministeren et Psykolognævn, der består af

- 1) 1 medlem udnævnt af sundhedsministeren,
- 2) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra socialministeren,
- 3) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra Amtsrådsforeningen,
- 4) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra Kommunernes Landsforening,
- 5) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra Københavns Kommune,
- 6) 1 medlem udnævnt efter indstilling fra Frederiksberg Kommune og
- 7) 2 medlemmer udnævnt efter indstilling fra Dansk Psykolog Forening.

Stk. 2. Psykolognævnet vælger af sin midte en formand og en næstformand.

Stk. 3. Psykolognævnets medlemmer udnævnes for 4 år. Hvis udnævnelsen finder sted i løbet af en periode, gælder den kun til periodens udløb.

Stk. 4. Psykolognævnet meddeler autorisationer, jf. §§ 2 og 19, stk. 2, og fører tilsyn med de autoriserede psykologer.

Stk. 5. Psykolognævnet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 6. Psykolognævnets afgørelser kan ikke indbringes for sundhedsministeren.

§ 18. Autoriserede psykologer er forpligtede til på begæring af Psykolognævnet at afgive alle oplysninger, der er nødvendige for gennemførelse af tilsynet.

Stk. 2. Psykolognævnet skal til Sundhedsvæsenets Patientklagenævn indbringe sager vedrørende autoriserede psykologers virksomhed inden for sundhedsvæsenet, som nævnet finder vil kunne give grundlag for kritik eller anden sanktion.

Kapitel 4

Forskellige bestemmelser

§ 19. Sundhedsministeren kan fastsætte sådanne bestemmelser om udøvelse af virksomhed her i landet som psykolog, som er nødvendige til gennemførelse af overenskomst om fælles nordisk arbejdsmarked for psykologer og direktiver vedtaget af De europæiske Fællesskaber.

43 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag)

Stk. 2. Psykolognævnet kan meddele autorisation som psykolog til personer, der i udlandet har gennemgået en uddannelse, som kan ligestilles med de i § 2, stk. 1, nævnte uddannelser.

§ 20. Er autorisation som psykolog her i landet givet på grundlag af autorisation i et andet land, kan Psykolognævnet fratage vedkommende autorisationen, hvis autorisationen i vedkommende andet land bliver frataget den pågældende eller på anden måde taber sin gyldighed.

§ 21. Ret til i erhvervs-mæssigt øjemed at betegne sig som psykolog har kun den, der ved et universitet eller anden højere uddannelsesinstitution har bestået kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen.

Kapitel 5

Straffebestemmelser

§ 22. En autoriseret psykolog, der gør sig skyldig i grov eller gentagen forsømmelse eller skødesløshed under udøvelsen af sin virksomhed, straffes med bøde eller hæfte.

§ 23. Overtrædelse af § 1, §§ 14-16 og § 21 straffes med bøde.

Stk. 2. I forskrifter, der er udfærdiget i medfør af denne lov, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Kapitel 6

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 24. I lov nr. 397 af 10. juni 1987 om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v., som senest ændret ved lov nr. 369 af 6. juni 1991, foretages følgende ændringer:

1) § 4, *stk. 1*, affattes således:

»Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med den sundhedsfaglige virksomhed, der udføres af personer inden for sundhedsvæsenet. Dette gælder dog ikke virksomhed, der udføres af autoriserede psykologer. Endvidere fører Sundhedsstyrelsen tilsyn med ledere af plejehjem og lignende, hvortil der ikke er knyttet en fast læge.«

2) I § 19 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. I sager vedrørende autoriserede psykologers virksomhed inden for sundhedsvæsenet skal nævnet dog indhente en udtalelse fra Psykolognævnet, før nævnet træffer afgørelse i en sag.«

§ 25. Loven træder i kraft den 1. januar 1994.

§ 26. Den, der inden for de sidste 10 år forud for lovens ikrafttræden har udøvet virksomhed som psykolog svarende til fuldtidsbeskæftigelse i mindst 2 år, og som har gennemført en uddannelse, der opfylder betingelserne for godkendelse i henhold til den af Dansk Psykolog

Forening i 1990 etablerede autorisationsordning, har ret til autorisation som psykolog, jf. dog § 2, stk. 3.

Stk. 2. Ansøgninger om autorisation efter stk. 1 skal indsendes til Psykolognævnet inden 6 måneder fra lovens ikrafttræden. Når særlige forhold taler herfor, kan Psykolognævnet dispensere fra denne tidsfrist.

§ 27. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med og baggrunden for lovforslaget.

1.1. Formålet.

Formålet med lovforslaget er i henhold til et beslutningsforslag vedtaget af Folketinget den 28. april 1992 dels at etablere en autorisationsordning for psykologer, dels at fastsætte, at det udelukkende er akademisk uddannede psykologer, som i forbindelse med udøvelse af erhvervsvirksomhed må anvende betegnelsen psykolog.

De uddannelseskrav, der i henhold til beslutningsforslaget skal være opfyldt, for at der kan gives autorisation, er dels af teoretisk, dels af praktisk karakter. For den teoretiske dels vedkommende er betingelsen en kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen. På nuværende tidspunkt må magisterkonferens i psykologi fra universitetet eller psykologisk-pædagogisk kandidateksamen fra Danmarks Lærerhøjskole anses for ligestillede med kandidateksamen i psykologi.

Som yderligere betingelse for autorisation kræves ifølge beslutningsforslaget gennemførelse af en supplerende praktisk uddannelse af to års varighed. Autorisationsordningen indebærer, at titlen »autoriseret psykolog« forbeholdes for de psykologer, der autoriseres.

Anden uddannelse her i landet eller i udlandet, som opfylder betingelserne om at omfatte en eksamen, der kan ligestilles med kandidateksamen i psykologi, og en supplerende praktisk efteruddannelse, vil desuden berettige til autorisation.

1.2. Nærmere om lovforslaget og om Folketingets beslutningsforslag.

Ifølge beslutningsforslag B 41 påhviler det regeringen inden 15. oktober 1992 at fremsætte lovforslag om autorisation af psykologer efter følgende retningslinier: »Der meddeles titelbeskyttelse til akademisk uddannede psykologer, og der etableres en autorisationsordning for psykologer med akademisk uddannelse og 2 års efteruddannelse i praktisk psykologarbejde«.

Forslag til folketingsbeslutning om autorisation af psykologer (B 41) blev fremsat den 20. december 1991 og førstebehandlet den 21. januar 1992, jf. Folketingets Forhandlinger 1991-92, sp. 5376-5393. Betænkning blev afgivet af Sundhedsudvalget den 23. april 1992, og forslaget blev vedtaget ved 2. (sidste) behandling den 28. april 1992, jf. Folketingets Forhandlinger 1991-92, sp. 9313.

På denne baggrund er det foreliggende lovforslag udarbejdet. Forslaget indeholder en autorisationsordning for psykologer samt en bestemmelse (§ 21), hvorefter kun akademisk uddannede psykologer i forbindelse med udøvelse af erhvervsvirksomhed må anvende betegnelsen »psykolog«.

Den sidstnævnte bestemmelse er et markedsføringsmæssigt forbud mod vildledning af offentligheden ved udøvelse af erhvervsvirksomhed som psykolog. Bestemmelsen har den virkning, at en person, som ikke har en akademisk uddannelse i psykologi fra en højere uddannelsesinstitution her i landet eller i udlandet, ikke i erhvervmæssigt øjemed må betegne sig som psykolog.

I overensstemmelse med pkt. 2 i beslutningsforslaget foreslås nedsat et uafhængigt sagkyndigt autorisationsnævn, der skal meddele autorisationer og føre tilsyn med de autoriserede psykologer. Psykolognævnet beskikkes af sundhedsministeren og består af 8 medlemmer. Sundhedsministeren udpeger ét medlem, og de øvrige beskikkes efter indstilling fra socialministeren, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen, Københavns og Frederiksberg Kommuner samt Dansk Psykolog Forening.

Denne ordning med et sagkyndigt nævn udgør en markant fravigelse i forhold til de øvrige autorisationsordninger inden for sundhedsområdet, hvor det er Sundhedsstyrelsen, der meddeler autorisationerne og fører tilsynet med de enkelte faggrupper.

Regeringen finder det overordentlig betænkeligt at etablere en sådan særordning.

Meddelelse af autorisation til psykologer og den dermed forbundne tilsynsopgave vil ved etablering af et særligt nævn afvige fra tilsynsordningen for alt øvrigt sundhedspersonale. Efter centralstyrelseslo-

vens § 4 er det Sundhedsstyrelsen, som fører tilsyn med den sundhedsfaglige virksomhed, der udføres af personer inden for sundhedsvæsenet, og regeringen ser ingen begrundelse for, at psykologer ikke også skulle være omfattet af Sundhedsstyrelsens tilsyn.

Med flere forskellige tilsynsmyndigheder vil der endvidere opstå risiko for en uensartet tilsynspraksis, ligesom et nævn næppe er særlig velegnet til at gennemføre et løbende tilsyn med de autoriserede psykologer. Det fremgår således ikke af beslutningsforslaget, hvorledes nævnets tilsynsforpligtelse, der følger af beslutningsforslagets pkt. 2, tænkes gennemført. Nævnskonstruktionen vil i øvrigt nødvendiggøre en ændring af centralstyrelsesloven.

Med etablering af et nævn som tilsynsmyndighed for de autoriserede psykologer vil der blive skabt et system, hvor det er uddannelsen og ikke virksomheden, der vil være afgørende for, hvem der er den kompetente tilsynsmyndighed, selv om det måske er samme type virksomhed, der også udøves af andre faggrupper i sundhedsvæsenet, f.eks. samtalerterapi. Der vil endvidere i et vist omfang være tale om overlappning mellem den virksomhed, der udøves af den pågældende faggruppe, og den virksomhed, der udøves af andre autoriserede sundhedspersoner, såsom praktiserende læger, psykiatere m.v., som er omfattet af den traditionelle tilsynsordning inden for sundhedsvæsenet.

Efter centralstyrelseslovens § 15, stk. 1, behandler Sundhedsvæsenets Patientklagenævn klager over de ved særlig lovgivning autoriserede personer inden for sundhedsvæsenet. Dette vil således også gælde for autoriserede psykologer.

Såfremt der etableres et særligt nævn som autorisations- og tilsynsmyndighed for psykologerne, vil ordningen indebære, at det er nævnet, der skal afgive en udtalelse til Patientklagenævnet. For de øvrige autoriserede sundhedspersoners vedkommende er det Sundhedsstyrelsens opgave at oplyse sagens omstændigheder og at afgive en udtalelse til Patientklagenævnet.

En sådan særordning vil have den yderligere uheldige konsekvens, at der ikke i denne sammenhæng drages nytte af den store erfaring og ekspertise, som Sundhedsstyrelsen som landets øverste sundhedsfaglige myndighed er i besiddelse af.

Med henblik på at afgrænse Patientklagenævnets kompetence i forhold til klager over virksomhed udøvet af autoriserede psykologer, defineres denne gruppes virksomhed som henhørende under sundhedsvæsenet, når virksomheden udføres på sygehus eller behandlingsinstitution tilknyttet sygehushæveset eller i privat praksis.

Det skal tilføjes, at § 15, stk. 3, i centralstyrelsesloven indeholder hjemmel til, når særlige hensyn taler for det, at ministeren efter forhandling med Patientklagenævnet kan fastsætte regler om, at Patientklagenævnets virksomhed ikke skal omfatte dele af den faglige virksomhed, der udøves af persongrupper, som er autoriseret efter særlig lovgivning. Det vil være naturligt at anvende denne hjemmel til at undtage de områder af psykologvirksomhed, som ikke henhører under sundhedsvæsenet.

1.3. Tidligere forslag.

Spørgsmålet om etablering af en autorisationsordning for psykologer har været bragt på bane adskillige gange i tidens løb. I 1962 nedsatte Indenrigsministeriet således et udvalg, som i 1966 afgav betænkning nr. 449, hvori udvalgsflertallet gik ind for indførelse af en autorisationsordning for psykologer, mens et mindretal var af den opfattelse, at der stort set allerede var tilstrækkelig garanti i de af det offentlige gennemførte uddannelses- og eksamensordninger. Betænkningen indeholdt et udkast til lovforslag, som dog ikke blev gennemført.

2. Det eksisterende uddannelsessystem for psykologer.

Psykologistudiet kan gennemføres på Københavns og Aarhus Universiteter og består af en grunduddannelse på 3 år og en overbygningsuddannelse på 2 år. I 1991 blev der på de to universiteter optaget ialt 251 psykologistuderende.

Tidligere har der kunnet optages studerende på magisterstudiet i psykologi, men ordningen er under afvikling.

Den psykologisk-pædagogiske kandidatuddannelse af 3 års varighed, der kan gennemføres på Danmarks Lærerhøjskole, er en overbygningsuddannelse på folkeskolelæreruddannelsen og sigter på virksomhed som skolepsykolog.

3. Andre landes autorisationsforhold.

I såvel Sverige som Norge er der etableret autorisationsordninger for psykologer. Den svenske ordning har eksisteret siden 1978, hvor den blev indført for at give offentligheden mulighed for at henvende sig til psykologer, hvis uddannelse og kvalifikationer samfundet garanterede for. Berettiget til autorisation er personer, der har bestået psykologeksamen ved universitetet og derefter har gennemført et års praktisk psykologvirksomhed. Autorisationen meddeles af Socialstyrelsen, som desuden har tilsynsforpligtelsen. Denne omfatter dog alene den del af de autoriserede psykologer, som er beskæftiget inden for sundheds- og sygehushæveset.

Den norske autorisationsordning for psykologer er fra 1973. Loven giver titelbeskyttelse til personer, der har embedseksamen i psykologi fra norsk universitet, og som efter nærmere regler har gennemført en supplerende praktisk uddannelse. Socialdepartementet er autorisationsudstedende myndighed.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser.

4.1. Økonomiske konsekvenser.

Som følge af det i § 2, stk. 4, nævnte gebyr for meddelelse af autorisation som psykolog forventes en éngangsindtægt på ca. 1,4 mio. kr. i det første år efter etablering af en autorisationsordning for psykologer. Ifølge Dansk Psykolog Forenings oplysninger må der skønnes at være ca. 1150 psykologer, som vil være berettiget til autorisation. Den omtalte éngangsindtægt tager udgangspunkt i en gebyrstørrelse svarende til det niveau, som er gældende for læger, tandlæger og kiropraktorer. I 1992 var dette gebyr på 1.250 kr.

I de følgende år forventes en årlig merindtægt af et noget mere beskedent omfang, svarende til autorisation af ca. 100 psykologer.

Forslaget forventes at indebære årlige udgifter på ca. 1,45 mio. kr. til drift af nævnets sekretariat, vederlag til nævnets formand m.v. Nævnets oprettelse skønnes desuden at indebære etableringsudgifter på ca. 570.000 kr. Forslaget skønnes at medføre et personaleforbrug på 3 årsværk.

Udgifter og indtægter ved nævnet vil blive optaget på en selvstændig konto under Sundhedsministeriets bevillingsparagraf på finansloven.

Lovforslaget forventes ikke at have kommunal-økonomiske konsekvenser, da det bl.a. ikke er forbundet med ændringer i sygesikringens ydelsesmønstre.

4.2. Administrative konsekvenser.

Autorisationsordningen vil indebære, at de autoriserede psykologer, der virker på det sundhedsmæssige område, herunder som privat praktiserende, omfattes af Sundhedsvæsenets Patientklagenævns kompetence, jf. § 15 i lov nr. 397 af 10. juni 1987 om sundhedsvæsenets centralstyrelse m.v.

I kraft af autorisationen omfattes de autoriserede psykologer af tavshedspligtbestemmelsen i straffelovens § 152 b samt af reglen om mulighed for vidneudelukkelse i retsplejelovens § 170, stk. 3.

5. Høring af offentlige myndigheder og organisationer.

Lovforslaget har været forelagt for følgende myndigheder og organisationer til udtalelse:

Dansk Psykolog Forening

Foreningen af Privat Praktiserende Psykologer
 Danmarks Lærerforening
 Skolepsykologernes Landsforening
 Amdsrådsforeningen
 Sygesikringens Forhandlingsudvalg
 Kommunernes Landsforening
 Københavns Kommune
 Frederiksberg Kommune
 Den Almindelige Danske Lægeforening
 Sundhedsstyrelsen
 Sundhedsvæsenets Patientklagenævn
 Justitsministeriet
 Finansministeriet, Budgetdepartementet
 Finansministeriet, Administrations- og Personaledepartementet
 Socialministeriet
 Undervisningsministeriet
 Industriministeriet
 Forbrugerrådet
 De Samvirkende Invalideorganisationer

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter bestemmelsen fastslås det, at betegnelsen »autoriseret psykolog« er forbeholdt personer, som i henhold til de fastsatte uddannelseskra- af såvel teoretisk som efteruddannelsesmæssig karakter har kunnet autoriseres. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til § 2

§ 2, stk. 1, angiver hovedreglen for så vidt angår betingelserne for at modtage autorisation som psykolog. For den teoretiske uddannelses vedkommende stilles der krav om kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen. Ved ligestillet eksamen forstås magisterkonferens i psykologi fra universitetet eller psykologisk-pædagogisk kandidateksamen fra Danmarks Lærerhøjskole. Derudover stilles der krav om gennemførelse af en supplerende praktisk uddannelse. Psykolognævnet fastsætter de nærmere regler herfor. Det påhviler den enkelte psykolog selv at skaffe sig et praktiksted og at aftale de nærmere vilkår for den supplerende praktiske uddannelse, herunder om evt. aflønning.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til, hvad der gælder for f.eks. læger, sygeplejersker og kiropraktorer: Efter straffelovens § 78, stk. 2, kan den, der er dømt for strafbart forhold, udelukkes fra at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, såfremt det udviste forhold begrunder

en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller hvervet.

Til § 3-11

Fratagelses- og generhvervelsesbestemmelserne er med de nødvendige redaktionelle ændringer udformet som de tilsvarende bestemmelser i henholdsvis centralstyrelsesloven (§§ 3-8) og i de øvrige autorisationslove (§§ 9 og 10) inden for sundhedsvæsenet, dog med den væsentlige undtagelse, at det for de autoriserede psykologers vedkommende er Psykolognævnet, der som autorisations- og tilsynsmyndighed er tillagt de relevante beføjelser.

Autorisation kan desuden frakendes i henhold til borgerlig straffelov § 79, stk. 1, der omhandler tilfælde, hvor et strafbart forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen.

I § 10 fastslås det, at en autoriseret psykolog i lighed med andet autoriseret sundhedspersonale har mulighed for selv at fraskrive sig sin autorisation. I tilfælde, hvor fraskrivelsen gælder for en bestemt periode, generhverves autorisationen uden ansøgning ved periodens udløb. Hvis autorisationen ønskes generhvervet inden periodens udløb, skal der ske ansøgning herom til Psykolognævnet.

Til § 12

Bestemmelsen om den autoriseredes forpligtelse til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed svarer til lægelovens § 6 og kan som denne karakteriseres som en retlig standard. Heri ligger, at forståelsen af, hvad der ligger i »omhu og samvittighedsfuldhed«, kan undergå ændringer i takt dels med udviklingen inden for det pågældende fagområde, dels med den almindelige samfundsudvikling. Denne forpligtelse til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed gælder også, hvis den autoriserede psykolog fungerer som supervisor i forhold til en psykolog under et praktisk efteruddannelsesforløb, hvor sidstnævnte fungerer som medhjælp for den autoriserede psykolog.

Hvis en autoriseret psykolog under udøvelsen af sit virke bliver bekendt med eller får mistanke om, at en patient/klient befinder sig i en sygdomstilstand, som taler imod den påtænkte psykologiske behandling, f.eks. fordi denne må anses for ikke at være den behandling, vedkommende har behov for, eller for at være utilstrækkelig, skal den autoriserede psykolog opfordre vedkommende til at søge egen læge. Det samme gælder, hvis det problem eller den tilstand, som har bevirket patientens/klientens henvendelse, må anses for ikke at henhøre under en autoriseret psykologs naturlige virksomhedsområde.

Til § 13

Stk. 1 angiver en autoriseret psykologs typiske virksomhedsområde inden for sundhedsvæsenet, herunder som privat praktiserende. Det er vanskeligt at trække klare grænser for psykologers virksomhedsområde, fordi det i mange henseender er så nært beslægtet med andre faggruppers virksomhed (f.eks. lægers, socialrådgiveres og pædagogers). Dertil kommer, at begreberne psykolog og psykologi indgår i dagligsproget og kan opfattes på mange måder. Det må imidlertid være en forudsætning, at de foranstaltninger, som iværksættes af psykologer, er i overensstemmelse med den videnskabelige grunduddannelse i faget og med de principper, der gælder for indsamling og bearbejdelse af kliniske erfaringer. I forlængelse heraf forudsættes det derfor også, at den rådgivning og behandling, der gives af autoriserede psykologer, er i overensstemmelse med almindeligt anerkendte videnskabelige referencerammer, f.eks. en psykodynamisk, en adfærdsterapeutisk eller en indlæringssteoretisk referenceramme.

Undersøgelsesmetoder kan for eksempel være psykologisk testning, interviews eller almen observation. Behandlingen kan være af kortere eller længere varighed og have form af f.eks. individuel terapi eller rådgivende gruppebehandling. Herudover vil autoriserede psykologer tillige kunne varetage forskningsopgaver og undervisningsarbejde.

Psykologer har hidtil fundet ansættelse på hospitaler, i ambulante klinikker og rådgivningscentre, i skoler, sociale forsorgsinstitutioner, fængsler, børneforsorgsinstitutioner m.v. Inden for disse rammer har psykologerne udfyldt forskellige funktioner som f.eks. medarbejdere i et lægeligt team, som konsulenter og administrative ledere. Endelig har der i mindre udstrækning været udøvet privat praksis. Særligt for så vidt angår den selvstændigt arbejdende autoriserede psykolog skal det fremhæves, at denne fremover bør være opmærksom på i sin journalføring at anvende en sprogbrug, der relaterer sig til de ovenfor nævnte referencerammer, således at en eventuel efterfølgende vurdering af behandlingsforløb m.v. kan foretages af andre end den pågældende selv og i givet fald indgå i en mere generel indsamling af erfaringer om psykologisk behandling.

I stk. 2 er det præciseret, at der med angivelsen af en autoriseret psykologs typiske virkefelt for så vidt angår sundhedsvæsenet ikke foretages nogen indskrænkning i, hvad andre personalegrupper på sundhedsområdet må beskæftige sig med. Autoriserede psykologer får således ikke en eneret til det i stk. 1 nævnte virksomhedsområde.

Til § 14

Stk. 1 fastslår, at der er journalføringspligt for autoriserede psykologer inden for sundhedsvæsenet i lighed med, hvad der gælder for andre autoriserede personalegrupper inden for denne sektor. Journalføringspligten er nødvendig såvel af hensyn til det i § 17, stk. 4, nævnte tilsyn som til brug for behandlingen af eventuelle klager i Sundhedsvæsenets Patientklagenævn.

Sundhedsministeren fastsætter efter indstilling fra Psykolognævnet de nærmere regler bl.a. om, hvilke oplysninger der er pligt til at indføre i privat praktiserende psykologers journaler, og om, at sygehusansatte psykologer til sygehusjournalen skal overføre oplysninger af betydning for patientbehandlingen. Autoriserede psykologer, der er beskæftiget med opgaver uden for sundhedsvæsenet, f.eks. i socialvæsenet, skolevæsenet eller fængselsvæsenet eller i virksomheder eller organisationer f.eks. som personalekonsulenter med mere generelle rådgivningsopgaver i forbindelse med personaleudvælgelse, personlig udvikling m.v., tænkes ikke omfattet af journalføringspligten.

Efter stk. 3 og 4 er der fastsat bestemmelser om adgang til aktindsigt i en autoriseret psykologs journaler efter tilsvarende regler, som i medfør af offentlighedsloven gælder for sygehusjournaler. Bestemmelserne omfatter også journaler i privat praksis.

Efter stk. 5 kan der til Patientklagenævnet klages over et afslag på anmodning om aktindsigt. Dette svarer til den gældende retstilstand for så vidt angår aktindsigt i sygehusjournaler, hvor det ligeledes er Patientklagenævnet, der er klageinstans.

Til § 15

En næsten tilsvarende reklameregulering findes i læge-loven. Reglen er i øvrigt udformet under hensyntagen til de almindelige principper i markedsføringsloven. Det vil af hensyn til offentligheden være hensigtsmæssigt, at de autoriserede psykologer har en ret vid adgang til at reklamere for, hvori deres særlige ekspertise består, f.eks. samlivsproblemer, kriseterapi etc.

Til § 16

Der vil f.eks. kunne være tale om skriftlige erklæringer til det offentlige om særlige forhold i forbindelse med ydelser efter den sociale lovgivning. I kravet om uhildethed ligger, at erklæringen skal være så objektiv som muligt, således at den hverken uretmæssigt begunstiger klienten eller det modsatte. Sådanne skriftlige erklæringer vil desuden være omfat-

tet af straffelovens generelle bestemmelser (§§ 162 og 163).

Til § 17

Bestemmelsen omhandler sammensætningen af det uafhængige organ, Psykolognævnet, der skal have til opgave at meddele autorisationer og at føre tilsyn med de autoriserede psykologer. Som anført under de almindelige bemærkninger til lovforslaget er der tale om en nyskabelse i forhold til de øvrige autorisationsordninger på sundhedsområdet.

Det fremgår af stk. 6, at Psykolognævnets afgørelser ikke kan påklages til sundhedsministeren.

Til § 18

Tilsynet må antages sædvanligvis at blive iværksat som følge af en konkret klage over en autoriseret psykologs virksomhed. Hvis der er tale om en klage over en autoriseret psykologs virksomhed inden for sundhedsvæsenet, f.eks. på et sygehus eller i privat praksis, og Psykolognævnet finder, at sagen vil kunne give grundlag for kritik eller anden sanktion over for den autoriserede psykolog, skal Psykolognævnet efter stk. 2 indbringe sagen for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn. Reglen svarer til § 12, stk. 2, i centralstyrelsesloven, hvor Sundhedsstyrelsen er pålagt en tilsvarende forpligtelse i forhold til de øvrige sundhedspersoner.

Til § 19

I stk. 1 henvises for det første til overenskomsten af 25. august 1981 med senere ændringer mellem Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island om godkendelse af erhvervsudøvelse for visse personalegrupper inden for sundhedsvæsenet og veterinær-væsenet og for det andet til EF-direktiv 89/48/EØF om indførelse af en generel ordning for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for erhvervskompetencegivende videregående uddannelser af mindst 3 års varighed.

Efter stk. 2 kan Psykolognævnet give autorisation til personer med en udenlandsk uddannelse, såfremt denne opfylder tilsvarende krav som den danske ordning.

Til § 21

Bestemmelsen er udformet med henblik på at imødekomme beslutningsforslagets krav om titelbeskyttelse til den del af akademisk uddannede psykologer, som ikke opfylder betingelserne for at kunne autoriseres.

Bestemmelsen fastsætter, at betegnelsen »psykolog« ved udøvelse af erhvervsvirksomhed kun må anvendes af personer, der har bestået kandidateksamen i psykologi eller dermed ligestillet eksamen. Herved forstås de samme uddannelser som omtalt under autorisationskravene, dvs. magisterkonferens i psykologi og psykologisk-pædagogisk kandidateksamen og dermed ligestillede uddannelser gennemført i udlandet. Bacheloruddannelse berettiger således ikke til at anvende betegnelsen psykolog. Bestemmelsen indebærer et forbud mod at anvende den nævnte professionsbetegnelse i erhvervsmæssigt øjemed efter tilsvarende principper, som ligger til grund for markedsføringslovens vildledningsforbud (§ 2). Herved tilgodeses det forbrugerbeskyttelses-hensyn, som beslutningsforslaget fremhæver i bemærkningerne til forslaget. Vildledningsforbuddet omfatter også sammensætninger med -psykolog, så som erhvervspsykolog, dybdepsykolog, idrætspsykolog m.v.

Retten til at betegne sig som psykolog kan ikke i tilfælde af inkompetence eller lignende fratages en person, der i øvrigt er berettiget til at anvende betegnelsen. Uberettiget anvendelse af betegnelsen i forbindelse med udøvelse af erhvervsvirksomhed er sanktioneret med bøde, jf. § 23, stk. 1.

I betragtning af, at betegnelsen »psykolog« (også) anvendes i daglig tale som en mere uformel karakteristik af en persons menneskelige egenskaber, er det ikke fundet rimeligt at etablere en egentlig titelbeskyttelse af betegnelsen med den deraf følgende mulighed for fratagelse af retten til at anvende betegnelsen.

Til §§ 22-23

Strafniveauet svarer til, hvad der gælder for de øvrige autorisationslove inden for sundhedsvæsenet.

Til § 24

De to ændringer af centralstyrelsesloven, som bestemmelsen indeholder, er nødvendiggjort af, at det ikke er Sundhedsstyrelsen, men det uafhængige Psykolognævnet, der skal føre tilsyn med de autoriserede psykologer.

Til § 25

Inden loven kan træde i kraft, skal der ske nedsættelse af Psykolognævnet. Nævnet skal fastsætte sin forretningsorden, og sundhedsministeren skal udstede bekendtgørelser om gebyr efter § 2, stk. 4, og – efter indstilling fra Psykolognævnet – om journalføring efter § 15. Derfor foreslås det, at lovens ikrafttrædelsestidspunkt fastsættes til 1. januar 1994. Lovens regler vedrørende tilsynsforhold m.v. finder således kun anvendelse for forhold, der er begået efter lovens ikrafttræden.

Til § 26

Efter stk. 1 vil psykologer, der er omfattet, eller som vil kunne omfattes af den autorisationsordning, som Dansk Psykolog Forening indførte i 1990, umiddelbart kunne autoriseres, såfremt det herudover dokumenteres, at de pågældende i mindst 2 af de forudgående 10 år har udøvet virksomhed som psykologer svarende til fuldtidsbeskæftigelse.